

Rued Langgaard
RES ABSÛRDA!?

RES ABSÛRDA!?

For blandet kor og orkester

For mixed chorus and orchestra

Text af komponisten

Text by the composer

(1948)

BVN 354

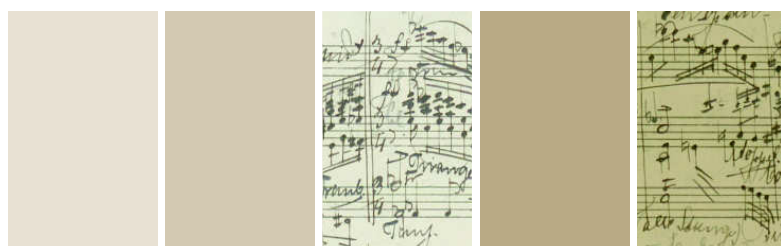
Kritisk udgave ved

Critical edition by

Bendt Viinholt Nielsen

PARTITUR / SCORE

Rued Langgaard

Rued Langgaard: Res absurda!? (BVN 354)
Kritisk udgave ved Bendt Viinholt Nielsen
© 2012 Edition · S, København
Copyright overført 2014 til Edition Wilhelm Hansen AS, København
Nærværende udgave publiceret 2022

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works. With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven: Bendt Viinholt Nielsen.
Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Ole Ugilt Jensen.
Engelsk oversættelse: Rudiger Meyer og Bendt Viinholt Nielsen.
Layout: Hans Mathiasen.

Rued Langgaard Udgaven blev etableret i 2000 med støtte fra Carlsbergfondet.
Udarbejdelsen af nærværende udgave blev støttet af Augustinus Fonden.
Værket blev oprindeligt udgivet af Edition · S.
Den her foreliggende udgivelse, som inkluderer revisionsberetningen, er støttet af Augustinus Fonden.

Rued Langgaard Udgaven
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
1266 København K
Danmark
www.wisemusicclassical.com/publishers/edition-wilhelm-hansen
<http://langgaard.dk>

ISBN 978-87-598-3265-4
WH32514

Orkestermateriale til leje

Spilletid: ad libitum

Rued Langgaard: Res absurda!? (BVN 354)
Critical edition by Bendt Viinholt Nielsen
© 2012 Edition · S, Copenhagen
Copyright assigned 2014 to Edition Wilhelm Hansen AS, Copenhagen
The present edition published 2022

BVN numbers refer to Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works. With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

General editor of the Rued Langgaard Edition: Bendt Viinholt Nielsen.
Editorial assistant for the present publication: Ole Ugilt Jensen
English translation: Rudiger Meyer and Bendt Viinholt Nielsen.
Layout: Hans Mathiasen.

The Rued Langgaard Edition was established in 2000 with the support of the Carlsberg Foundation.
The preparation of this edition was supported by the Augustinus Foundation.
The work was originally published by Edition · S.
The present publication which includes the critical commentary was supported by the Augustinus Foundation.

The Rued Langgaard Edition
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
DK-1266 Copenhagen K
Denmark
www.wisemusicclassical.com/publishers/edition-wilhelm-hansen
<http://langgaard.dk>

ISBN 978-87-598-3565-4
WH32514

Orchestral material for hire

Duration: ad libitum

INDHOLD

OM UDGAVEN	3
OM RES ABSÛRDA!?	5
CORO E STRUMENTI DELL'ORCHESTRA	6
RES ABSÛRDA!?	7
KILDER OG KRITISK BERETNING	14

CONTENTS

ABOUT THIS EDITION	3
ABOUT RES ABSÛRDA!?	5
CORO E STRUMENTI DELL'ORCHESTRA	6
RES ABSÛRDA!?	7
SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY	14

OM DENNE UDGAVE

Denne kritiske førsteudgave af *Res absurdæ!?* er baseret på komponistens egenhændige partiturrenskrift, som foreligger i Det Kongelige Bibliotek i København (Rued Langgaards Samling, RLS 111, 1). Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser og buer med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinet er tilføjet af udgiveren.

Der henvises i øvrigt til *Kilder og kritisk beretning* s. 14.

ABOUT THIS EDITION

This first edition of *Res absurdæ!?* is based on the composer's autograph fair copy score preserved in the Royal Danish Library, Copenhagen (Rued Langgaard's Collection, RLS 111, 1). Editorial additions and emendations are typographically identified in the score by square brackets and slurs and ties with a broken line. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial, as are fixed accidentals for clarinets.

Further information is given in *Sources and critical commentary* p. 14.

OM RES ABSÛRDA!?

Det mærkværdige stykke blev komponeret den 1. juni 1948 i Ribe og instrumenteret mellem den 6. juni klokken 3.30 morgen og den 8. juni klokken 5.15 morgen ifølge Langgaards præcise angivelser i partiturrenskriften. Langgaard formulerer stykkets latinske titel på vekslende måde. På første nodeside foroven skriver han *Rēs absurda?* – på titelsiden, som udgiveren har valgt at henholde sig til, står imidlertid *Res absurda!?* På en side foran i partituret forklarer Langgaard titlen således: “Res absurda = Urimelighed”. Begrebet kan også oversættes som “meningsløshed” eller “absurditet”. Værkets fulde sangtekst er identisk med titlen.

Langgaard indsendte partituret til Statsradiofonien, som kort efter returnerede det ledsaget af institutionens standard-afslag, der lød: “Idet man vedlagt tilbagesender Partituret til Deres Komposition *Res absurda. For blandet Kor og Orkester* beklager man at måtte meddele Dem at Statsradiofonien ikke vil kunne finde Anvendelse herfor i Udsendelserne.” Langgaard reagerede prompte ved at indsende partituret påny sammen med afslagsbrevet, forsynet med hans kommentarer. Ud for titlen *Res absurda* havde han skrevet “Netop!” – og for neden: “Uvenlige Skrivelser modtages ikke. Mine Mesterpartiturer kan De brænde”. Ved Langgaards død i 1952 befandt manuskriptet sig i radioens nodearkiv, hvorfra det senere blev overført til Det Kongelige Bibliotek.

I 2008 blev stykket indspillet af DR Radiosymfoniorkestret og Thomas Dausgaard (Dacapo 6.220519). Varigheden af denne indspilning er 5½ minut. Den egentlige uropførelse fandt sted 11. marts 2017 i Konzertsaal der Universität der Künste, Berlin, hvor de medvirkende var Sing-Akademie zu Berlin (Haupt- und Mädchenchor), Männerchor des Staats- und Domchors Berlin samt Kammersymphonie Berlin, dirigeret af Kai-Uwe Jirka.

Stykket er et sarkastisk, selvbiografisk udsagn fra en komponist, der følte at livet som kunstner var meningsløst. Hans lod var at skabe “store papirkurvsværker”, som han skrev i et brev til Statsradiofonien. Værket udtrykker denne absurditet ved selv at være absurd. Kompositionens 30 takter, hvoraf t. 1-10 er identisk med t. 11-20, skal gentages hurtigere og hurtigere indtil det hurtigst mulige, hvorefter satsen afsluttes med en C-durakkord. Denne effekt, at skrue tempoet gradvist op for hver gentagelse, er ikke ny i Langgaards musik. Allerede i *Sfærernes Musik* (1916-18) findes en passage, hvor kor og orkester gentager fire takter med den ‘meningsløse’ sangtekst *do re mi fa sol la* i alt 14 gange i stadigt hurtigere tempo.

Bendt Viinholt Nielsen, november 2011 (september 2022)

ABOUT RES ABSÛRDA!?

This strange piece was composed 1 June 1948 in Ribe and orchestrated between 6 June 3:30 a.m. and 8 June 5:15 a.m., according to Langgaard’s precise indications in the manuscript score. Langgaard indicated the Latin title of the piece in different ways. On the first page of notation at the top he writes *Rēs absurda?* – on the title page, however, which the editor has chosen to refer to, stands *Res absurda!?* On a page at the beginning of the score, Langgaard explains the title as follows: “Res absurda = Unreasonableness”. The expression can also be translated as “meaninglessness” or “absurdity”. The entire song text of the work is identical with the title.

Langgaard submitted the score to the State Broadcasting Service, which shortly after returned it along with the institution’s standard refusal, which was: “Since we herewith return the score for your composition *Res absurda. For mixed chorus and orchestra* we regretfully inform you that the State Broadcasting Service will not be able to make use of it for broadcasts.” Langgaard reacted promptly by submitting the score once again along with the letter of refusal, furnished with his comments. Opposite the title *Res absurda* he had written “Exactly!” – and below: “Unfriendly letters are not accepted. You can burn my masterly scores”. At Langgaard’s death in 1952 the manuscript was found in the Broadcasting Corporation’s music archive after which it was transferred to the Royal Danish Library.

In 2008, the piece was recorded by Thomas Dausgaard and the DR Radio Symphony Orchestra (Dacapo 6.220519). The duration of this recording is 5½ minutes. The first live performance took place on 11 March 2017 in Konzertsaal der Universität der Künste, Berlin, the performers being Sing-Akademie zu Berlin (Haupt- und Mädchenchor), Männerchor des Staats- und Domchors Berlin and the Kammersymphonie Berlin, conducted by Kai-Uwe Jirka.

The piece is a sarcastic, autobiographical statement from a composer who felt that life, as an artist was meaningless. His lot was to create “large wastepaper-basket-works”, as he wrote in a letter to the State Broadcasting Service. The work expresses this absurdity by itself being absurd. The composition’s 30 bars, of which bb. 1-10 are identical with bb. 11-20, are meant to be repeated faster and faster until the fastest possible tempo, whereafter the piece is concluded with a C Major chord. This effect, of increasing the tempo gradually with each repetition is not new in Langgaard’s music. Already in *Music of the Spheres* (1916-18) a passage can be found in which choir and orchestra repeat four bars with the ‘meaningless’ song text *do re mi fa sol la* for a total of 14 times in a gradually faster tempo.

Bendt Viinholt Nielsen, November 2011 (September 2022)

CORO E STRUMENTI DELL'ORCHESTRA

CORO

SATB

ORCHESTRA

Flauto piccolo

Flauto 1-2

Oboe 1-2

Clarinetto in Si, 1-2

Fagotto 1-2

Corno in Fa 1-4

Tromba in Fa 1-3

Trombone 1-3

Tuba

Timpani

Piatti

Archi

Res absùrda!?

Rued Langgaard
(BVN 354)

Begynde med tempo som efterhånden bliver vanvittigt hurtigt. Knivskarpt*)

Flauto piccolo *ff*

Flauto 1 2 *ff* *a2*

Oboe 1 2 *ff* *a2*

Clarinetto in Si^b 1 2 *ff* *a2*

Fagotto 1 2 *ff* *[v]*

Corno in Fa 1 2 *ff* *[>]* *fff*

3 4 *ff* *fff*

Tromba in Fa 1 2 *fff* *[v]* *fff*

Trombone 1 2 *fff* *[v]* *fff*

3 *fff*

Tuba *fff* *[v]* *fff*

Timpani *fffz* *tr* *fff* *tr* *fff*

Piatti *fffz* *[v]* *fffz* *[v]* *fffz*

S *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

Res ab - sur - - - - - da! Res ab - - -

A *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

Res ab - sur - - - - - da! Res ab - - -

T *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

Res ab - sur - - - - - da! Res ab - - -

B *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

Res ab - sur - - - - - da! Res ab - - -

Begynde med tempo som efterhånden bliver vanvittigt hurtigt. Knivskarpt*)

Violino I *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

Violino II *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

Viola *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

Violoncello *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

Contrabbasso *ff* *[v]* *ff* *[v]* *ff*

*) Begin at a tempo that gradually becomes insanely fast. Razor-sharp.

*) Commencer dans un tempo qui devient progressivement follement rapide. Précis comme une lame de rasoir.

KILDER OG KRITISK BERETNING

KILDER

A. Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 111, 1. Autograf. Renskrift med blæk.

Titel: [...] *Res absurd!*? / for / Blandet Kor og Orkester / af / Rued Langgaard / Partitur. / Komp. Ribe 1 Juni 1948. / Instrumenteret 6 Juni – 8 Juni 1948. om Morgenen cir Kl. 3.½.

– øverst på titelsiden en bemærkning med stor skrift i blå farvestift: *Kattarp's Fluer!*

Overskrifttitel: *Rès absurd!*

Datereret første nodeside foroven til venstre: *Ribe 6/6 48.*

Kl. 3½ Morgen. – signeret og slutdateret efter sidste takt:

Ribe. Kl. 5½ Morgen 8 Juni 1948. Rued Langgaard

Påskrift på titelbladets bagside: *Res absurd = Urimelighed*
8 blade, 34,5 × 27 cm; 9 beskrevne sider; paginering: (titel), (påskrift som nævnt ovenfor), 1-7, (7 blanke sider).

Papirtype: *W.H. Nr. 7. F. 20* (20 systemer).

Kommentar.

Påskriften *Kattarp's Fluer!* skal vel forstås som en art privat kommentar. Kattarp er en lille by øst for Helsingborg, som Langgaard havde besøgt nogle dage i april 1948.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på den eneste foreliggende kilde til kompositionen, det oven for beskrevne, renskrevne autografpartitur (kilde A). Der kendes ingen skitser til værket.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er dog angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinet er tilføjet af udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne nedenfor.

Justering af uegalt placerede foredragsbetegnelser, dynamiske angivelser samt spilletekniske anvisninger er i almindelighed foretaget uden videre.

Takterne 11-19 er en gentagelse af t. 1-9. Dynamik og artikulation er nødtørftigt noteret anden gang, og i t. 14-19 er partituret kun delvis udfyldt, idet Langgaard generelt henviser til "Side 2" = t. 4-9. Gentagelsens t. 11-13 er redaktionelt kompletteret for så vidt angår dynamik og artikulation; en uoverensstemmelse i de dynamiske angivelser i messingblæsere mellem t. 1 og 11 er bibeholdt.

SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY

SOURCES

A. Score. Autograph

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 111, 1. Autograph. Fair copy in ink.

Title: [...] *Res absurd!*? / for / mixed chorus and orchestra / by / Rued Langgaard / Score. / Comp. Ribe 1 June 1948. / Orchestrated 6 Juni – 8 Juni 1948. in the morning cir 3.30 o'clock. – at the top of the title page an annotation in large letters with blue crayon: *Kattarp's Flies!*

Title heading: *Rès absurd!*

Dated at the first page of music at the top to the left: *Ribe 6/6 48.*

3.30 o'clock morning. – signed and end dated after the final bar:

Ribe. 5.30 o'clock in the morning 8 Juni 1948. Rued Langgaard
Inscription on the back of the title page: *Res absurd = Unreasonableness*

8 leaves, 34.5 × 27 cm; 9 pages of writing; pagination: (title), (inscription mentioned above), 1-7, (7 blank pages).

Paper type: *W.H. Nr. 7. F. 20* (20 staves).

Commentary.

The annotation *Kattarp's Flies!* must be understood as a kind of private comment. Kattarp is a small town east of Helsingborg, which Langgaard had visited for a few days in April 1948.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on the only available source for the composition, the autograph fair copy score described above (source A). No sketches for the work are known.

EDITORIAL GUIDELINES

Editorial additions and emendations are identified typographically in the score by square brackets; added ties and slurs are shown with broken lines, and altered ties and slurs with a combination of unbroken and broken lines. Cautionary accidentals in round brackets are editorial, as are key signatures for clarinets. Editorial comments and information about matters not typographically identified in the edition are to be found in the notes below.

Adjustments of asymmetrically located marks of expression and dynamics and of technical instructions to the player have in general been made without comment.

The bars 11-19 are a repetition of bars 1-9. Dynamics and articulation are necessarily notated the second time, and in bars 14-19 the score is only partially filled in, as Langgaard generally refers to "Page 2" = bars 4-9. Bars 11-13 of the repetition are editorially supplemented as far as dynamics and articulation are concerned; a discrepancy in the dynamic indications in brass instruments between bb. 1 and 11 is retained.

NOTER

<i>takt</i>	<i>stemme</i>	<i>kommentar</i>
3	piatti	takten er tom i A; udfyldt i analogi med gentagelsen t. 13
	SATB	tekst: <i>res</i> i A rettet til <i>Res</i> i overensst. med t. 13
12	trb, tuba, timp	<i>ff</i> ændret til <i>fff</i> i analogi med tr (og i overensst. med t. 2)
18	picc, tr, trb, tuba, timp	<i>fff</i> ændret til <i>fffz</i> i overensst. med t. 8 (t. 18 er en gentagelse af t. 8)
	S	RL anfører <i>fff</i> ved S-stemmen, men intet i A, T og B; paralleltakten t. 8 har <i>ff</i> (muligvis mener RL virkelig <i>fff</i> i koret her)
26	trb 3	note 1: det er uklart om trb 3 spiller unison med trb 1-2 eller holder pause (trb 1-3 er noteret på ét system i t. 25-26); udgiveren tolker det således, at trb 3 spiller i t. 26

Bendt Viinholt Nielsen, nov. 2011

NOTES

<i>bar</i>	<i>part</i>	<i>comment</i>
3	piatti	the bar is empty in A; filled in by analogy with the repetition b. 13
	SATB	text: <i>res</i> in A emended to <i>Res</i> in agreement with b. 13
12	trb, tuba, timp	<i>ff</i> emended to <i>fff</i> by analogy with tr (and in agreement with b. 2)
18	picc, tr, trb, tuba, timp	<i>fff</i> emended to <i>fffz</i> in agreement with b. 8 (b. 18 is a repetition of b. 8)
	S	RL has <i>fff</i> in the S part, but no indication in A, T and B; the parallel bar b. 8 has <i>ff</i> (perhaps RL's intention actually is <i>fff</i> in the chorus here)
26	trb 3	note 1: it is unclear whether trb 3 plays in unison with trb 1-2 or rests (trb 1-3 is written on one staff in bb. 25-26); the editor interprets it so that trb 3 plays in b. 26

Bendt Viinholt Nielsen, nov. 2011